

شماره ۱۵۷۰۰/۶۸۰۶ هـ
شماره ۱۳۷۵/۶/۲۶

نقل از شماره ۱۵۰۳۳-۱۳۷۵/۷/۱۹ روزنامه رسمی
وزارت کشاورزی- وزارت نیرو- وزارت جهاد سازندگی- سازمان برنامه و بودجه
هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۷۵/۶/۱۱ بنا به پیشنهاد مشترک شماره
۱۰۲/۳۳۲۹/۸۱/۲۲۳۰ مورخ ۱۳۷۴/۷/۱۲ وزارتخانه های نیرو، کشاورزی و
جهاد سازندگی و سازمان برنامه و بودجه و به استناد بند ۵ ط، تبصره (۱۹) قانون
برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران- مصوب
۱۳۷۳- و ماده (۵۱) قانون توزیع عادلانه آب- مصوب ۱۳۶۱- این نامه اجرایی
بهینه سازی مصرف آب کشاورزی را به شرح زیر تصویب نمود:

آیین نامه اجرایی بهینه سازی مصرف آب کشاورزی

فصل اول- کلیات و مبانی

ماده ۱- محاسبات لازم درباره خالص نیازآبی محصولات مختلف کلیه مناطق
آبیاری و همچنین تعیین الگوی مصرف بهینه براساس ضمیمه شماره (۱) این
آیین نامه، توسط کمیته کارشناسی مرکب از یک نفر نماینده از هریک از وزارتخانه های
نیرو و کشاورزی و بر مبنای طرحی که در این خصوص تهیه خواهد شد، برای کلیه
مناطق آبیاری کشور و با بهره گیری از کلیه امکانات موجود دو وزارتخانه، ظرف دوازده
ماه پس از تصویب این آیین نامه صورت خواهد گرفت و نتایج حاصل طی گزارش
به وزارتخانه های یاد شده تسلیم خواهد شد. این گزارش پس از تأیید وزرای کشاورزی
و نیرو و تصویب هیأت دولت به عنوان یک سند ملی در مورد الگوی مصرف بهینه آب
کشاورزی به کار گرفته می شود.

ماده ۲- تا زمان انجام محاسبات موضوع ماده (۱) به منظور ایجاد سرعت لازم
در اجرای این آیین نامه، الگوی مصرف بهینه براساس مفاد مندرج در ضمیمه شماره
یک این آیین نامه توسط وزارت نیرو بر پایه اطلاعات موجود در بانک اطلاعاتی طرح
جامع آب کشور، طرحهای جامع کشاورزی، آبخیزداری و همچنین سازمانهای آب
منطقه ای و سازمانهای کشاورزی در هریک از مناطق آبیاری در مدت سه ماه پس از
تصویب این آیین نامه تعیین می شود. گزارش تهیه شده پس از اخذ تأیید وزارت
کشاورزی، به طور موقت و تا زمان اعمال نتایج حاصل از ماده (۱) این آیین نامه مبنای
محاسبه الگوی مصرف بهینه آب و در نهایت تحویل حجمی آب قرار خواهد گرفت.
ماده ۳- وزارت کشاورزی مکلف است به منظور تحقق مفاد این آیین نامه،
الگوهای کشت در هریک از مناطق آبیاری کشور را براساس سیاستهای ملی و
منطقه ای، منابع آب و خاک و ضوابط بهره برداری مطلوب و دیگر عوامل مؤثر مشخص
و ظرف ده ماه به وزارت نیرو اعلام نماید.

تبصره ۱- حکم نماینده وزارت نیرو در کمیته کارشناسی موضوع ماده (۱) این
آیین نامه، از طرف وزیر نیرو و حکم نماینده وزارت کشاورزی از طرف وزیر کشاورزی

صادر خواهد شد و دبیرخانه آن در وزارت کشاورزی متمرکز خواهد بود. کمیته می‌تواند در جهت انجام وظایف ذی‌ربط، از کارشناسان یا مشاورین ذی‌صلاح استفاده نماید.

تبصره ۲ - در صورتی که براساس این ماده، وزارت کشاورزی به هر دلیلی در بعضی از مناطق نتواند الگوهای کشت را برحسب درخواست وزارت نیرو به موقع در اختیار وزارتخانه یادشده قرار دهد، وزارت نیرو مجاز است نسبت به انتخاب الگوی کشت موقت به مدت یک سال در هر یک از استانها اقدام نماید.

تبصره ۳ - مدت ارایه اطلاعات موردنیاز الگوی کشت از طرف وزارت کشاورزی در خصوص ماده (۲) این آیین‌نامه دو ماه پس از تصویب این آیین‌نامه می‌باشد.

تبصره ۴ - وزارتخانه‌های نیرو، کشاورزی، جهادسازندگی و دستگاههای تابعه آنها و همچنین سایر دستگاههای دولتی مکلفند اطلاعات، مدارک و تسهیلات لازم را در اجرای وظایف کمیته ساده (۱) این آیین‌نامه فراهم نمایند و در اختیار کمیته یادشده قرار دهند.

ماده ۴ - با انجام محاسبات موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه و اعلام الگوهای کشت برابر ماده (۳) این آیین‌نامه توسط وزارت کشاورزی و با توجه به نقطه تحویل آب مشخص شده در مواد (۸) و (۱۵) این آیین‌نامه، مقدار آب قابل تحویل با الگوی مصرف بهینه آب برای هر یک از مناطق آبیاری کشور، برابر فرمول ضمیمه شماره (۱) این آیین‌نامه به دست می‌آید. شیوه تحویل حجمی آب برای مصارف کشاورزی در مورد آبهای سطحی و زیرزمینی براساس مواد موضوع فصلهای دوم و سوم این آیین‌نامه خواهد بود.

ماده ۵ - به منظور تحقق اهداف این آیین‌نامه و در راستای سیاستهای دولت و برای فراهم آوردن شرایط لازم برای بهره‌وری بهتر از منابع آب و جلب مشارکت بهره‌برداران، وزارت کشاورزی مکلف است ظرف حداکثر دو سال پس از تاریخ تصویب این آیین‌نامه، نسبت به ایجاد و سازماندهی تشکلهای قانونی مناسب در اراضی تحت پوشش شبکه‌های آبیاری موضوع این آیین‌نامه، نظیر شرکتهای تعاونی، کشت و صنعت تجارتي، انجمنهای بهره‌برداری و تشکلهای کشاورزی برای تحویل حجمی آب در منطقه تحویل به این نوع تشکلهای که ترتیبات آن در فصل دوم این آیین‌نامه مشخص شده است، اقدام نماید. وزارت نیرو مکلف است ضمن همکاری با وزارت کشاورزی در جهت ایجاد تشکلهای فوق‌الذکر نسبت به تحویل حجمی آب، تنها به تشکلهای بهره‌برداری معرفی شده از طرف وزارت کشاورزی اقدام نماید.

تبصره ۱ - تا زمان معرفی تشکلهای موضوع این ماده، سازمانهای آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خورستان به اقتضای مورد، نسبت به تحویل آب به نماینده مصرف‌کنندگان در نقاط تحویل، اقدام خواهند نمود.

تبصره ۲ - سایر وزارتخانه‌ها و سازمانها و دستگاههای دولتی ذی‌ربط و سازمان

ثبت اسناد و املاک کشور مکلفند در اجرای مفاد این ماده همکاری لازم را با وزارت کشاورزی به عمل آورند.

فصل دوم - تحویل حجمی آب در شبکه‌های آبیاری

ماده ۶- سازمانهای آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان مکلفند نسبت به تحویل آب مورد نیاز مصرف کنندگان هر منطقه براساس الگوی مصرف بهینه آب که براساس مفاد این آیین نامه تعیین می شود، اقدام نمایند.

ماده ۷- صدور پروانه مصرف بهینه آب برای مصرف کنندگان آب کشاورزی برابر ضوابط این آیین نامه براساس فرم ضمیمه شماره (۲) به عهده سازمانهای آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان خواهد بود و پروانه‌های صادر شده، جایگزین پروانه‌های قبلی خواهد بود. بدین منظور کمیسیونی مرکب از سه نفر، شامل نمایندگان سازمانهای کشاورزی استانها یا مناطق، سازمان آب منطقه‌ای ذی ربط و یک نفر کارشناس حقوقی تشکیل می شود. احکام نماینده سازمان کشاورزی از طرف رئیس سازمان کشاورزی استان یا منطقه و احکام نماینده سازمان آب منطقه‌ای و کارشناس حقوقی از طرف مدیرعامل سازمان آب منطقه‌ای ذی ربط صادر خواهد شد.

تبصره ۱- تشکیل کمیسیون موضوع این ماده در حوزه عمل سازمانهای آب منطقه‌ای یا سازمان آب و برق خوزستان بیش از یک مورد بدون اشکال خواهد بود.

تبصره ۲- پس از صدور پروانه مصرف بهینه آب، پرونده‌های مشترکین آب کشاورزی بر مبنای پروانه یاد شده مورد اصلاح قرار خواهد گرفت و آب قابل تحویل به مشترک، براساس الگوی مصرف بهینه آب خواهد بود.

تبصره ۳- سازمانهای آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان مجازند در سالها و یا دوره‌های خشک که کاهش عرضه یا حیره بندی آب ضرورت داشته باشد، سقف تحویل آب مندرج در پروانه‌های صادر شده را به طور متناسب کاهش دهند. همچنین میزان دبی و حجم آب قابل تحویل بر حسب تغییرات احتمالی الگوی کشت و راندمانهای آبیاری مورد تجدیدنظر قرار می گیرد.

ماده ۸- پس از تعیین میزان آب قابل تحویل با الگوی مصرف بهینه آب در هر یک از مناطق آبیاری، آب به صورت حجمی تحویل می شود. محل تحویل حجمی آب براساس مفاد این آیین نامه در خصوص شبکه‌های آبیاری، نقطه شروع آبیاری اراضی تحت پوشش و تشکلهای بهره برداری خواهد بود. این محل برای شبکه‌های مدرن حداقل در ابتدای کانالهای فرعی و شبکه‌های تلفیقی و سنتی بر حسب مورد و بنا به تشخیص سازمانهای آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان خواهد بود.

ماده ۹- برای تحقق تحویل حجمی آب، کلیه سازمانهای آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان مکلفند ظرف حداکثر یک سال پس از تصویب و ابلاغ این آیین نامه، نسبت به تأسیس سیستمهای اندازه گیری جریان آب در نقاطی که دارای شرایط مندرج در ماده (۸) این آیین نامه می باشد، با استفاده از تجهیزات مناسب بر حسب مورد و با هزینه مصرف کنندگان اقدام نمایند، به طوری که با بهره برداری از

این تجهیزات بتوان با دقت قابل قبول، آب تحویلی را اندازه گیری و محاسبه نمود. تبصره - چنانچه بنا به تشخیص مأموران موضوع ماده (۳۰) قانون توزیع عادلانه آب، مشخص شود تجهیزات نصب شده برای اندازه گیری میزان آب تحویلی شکسته شده و یا به نحوی آسیب دیده که میزان جریانهای ورودی را با دقت مناسب تعیین نمی نماید، برای بار اول به تشکلهای ذی ربط یا نماینده رسمی مصرف کنندگان تحت پوشش تجهیزات فوق، جهت ترمیم و تعمیر مجدد اخطار می شود و در صورت عدم تعمیر به موقع یا رفع نواقص از طرف مصرف کنندگان یا تکرار تخلف، نسبت به توقف تحویل آب از طرف مأمورین سازمانهای آب منطقه ای یا سازمان آب و برق خوزستان اقدام خواهد شد.

ماده ۱۰ - تدابیر اجرایی و اقتصادی برای مصرف بهینه آب کشاورزی موضوع این آیین نامه، به شرح زیر تعیین می شود:

الف - میزان آبهای کشاورزی آبهای سطحی در خصوص مصرف کنندگانی که میزان آب تحویلی برای آنان برابر الگوی مصرف بهینه آب باشد، برحسب اینکه اراضی در محدوده شبکه های مدرن، تلفیقی یا سنتی قرار داشته باشد، برابر قانون تثبیت آبهای زراعی و آیین نامه های اجرایی ذی ربط اخذ می شود.

ب - تحویل آب به بهره برداران، بیش از مقادیر تعیین شده در چهارچوب این آیین نامه مجاز نیست و سازمانهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان مکلفند آب را در همان حد الگوی مصرف به مصرف کنندگان تحویل نمایند.

تبصره - هرگاه مصرف کننده بنا به تشخیص سازمانهای آب منطقه ای یا سازمان آب و برق خوزستان شرایط لازم را برای اعمال الگوی مصرف بهینه آب نداشته باشد، حداکثر تا مدت دو سال تحویل آب بیش از مقدار مصرف، تا حد بیست و پنج درصد (۲۵٪) الگوی مصرف بهینه آب، بدون اشکال خواهد بود. در این صورت آبهای آب تحویلی تا ده درصد (۱۰٪) مازاد بر حجم تعیین شده در الگوی مصرف بهینه آب، یکونیم برابر رقم تعیین شده نسبت به مازاد و به تناسب نوع شبکه، محاسبه و اخذ می شود و از ده درصد (۱۰٪) تا سقف بیست و پنج درصد (۲۵٪)، سه برابر رقم تعیین شده نسبت به مازاد و نوع شبکه محاسبه و اخذ می شود.

ماده ۱۱ - در مورد مصرف کنندگانی که با اعمال شیوه های مختلف مدیریت مصرف، بتوانند با حفظ میزان تولید، در واحدهای کشاورزی، الگوی کشت مقرر مصارف را تقلیل دهند، امتیازاتی به شرح زیر تعلق خواهد گرفت:

الف - کاهش نرخ آب بها به نسبت درصد صرفه جویی در الگوی مصرف بهینه آب.

ب - ایجاد تسهیلات در تحویل نهاده های بارانه ای و تحویل ماشین آلات کشاورزی.

ج - اجازه توسعه کشت در اراضی تحت پوشش نقاط تحویلی آب به تناسب صرفه جویی در مصارف آب.

د - دریافت تسهیلات لازم برابری تبصره (۷۶) قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۳ - برای تهیه طرح و نقشه و همچنین دریافت تسهیلات اعتباری ارزیان قیمت و طول مدت به منظور اجرای طرحهای توسعه و ایجاد شبکه های تحت فشار.

ترتیبات لازم در خصوص اعطای تسهیلات موضوع این ماده به جریبند (د) که چهارچوب آن را این نامه اجرایی تبصره (۷۶) قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۷۳ - تعیین نموده به عهده کمیسیون مرکب از یک نفر از سازمانهای آب منطقه ای یا سازمان آب و برق خوزستان و یک نفر از سازمان کشاورزی هر استان یا مناطق خواهد بود. احکام نمایندگی سازمان آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان از طرف مدیرعامل سازمان آب منطقه ای یا آب و برق خوزستان و احکام نمایندگی سازمانهای کشاورزی در هر استان یا منطقه از طرف رییس سازمان کشاورزی ذی ربط صادر خواهد شد.

فصل سوم - کنترل حجمی آب در چاههای عمیق و نیمه عمیق

ماده ۱۲ - از تاریخ تصویب این آیین نامه سازمانهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان مکلفند، آب مورد نیاز اراضی تحت پوشش چاههای عمیق و نیمه عمیق را براساس ضوابط این آیین نامه و برابر فرم ضمیمه شماره (۳) تعیین نمایند.

ماده ۱۳ - کنترل حجم آب تخلیه شده برای مصارف کشاورزی اراضی تحت پوشش چاههای عمیق و نیمه عمیق در مناطق مختلف، با توجه به نوع کشت مندرج در پروانه، بر مبنای ضوابط این آیین نامه توسط سازمانهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۴ - کلیه پروانه های صادر شده تا تاریخ تصویب این آیین نامه، با رعایت اولویت دشتهای ممنوعه بحرانی و ممنوعه و با توجه به نوع کشت و سطح اراضی تحت کشت هر چاه، براساس ماده (۱۲) این آیین نامه اصلاح، و پروانه های جدید برابر ضوابط این آیین نامه صادر خواهد شد.

تبصره - مفاد تبصره (۳) ماده (۷) درباره آبهای زیرزمینی نیز قابل اعمال است.

ماده ۱۵ - نقطه اندازه گیری میزان آب تخلیه شده برای اراضی تحت پوشش چاههای عمیق و نیمه عمیق در سر چاه خواهد بود.

ماده ۱۶ - شرکتهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان مکلفند، کلیه چاههای عمیق و نیمه عمیق حوزه عمل خود را در مناطق ممنوعه و ممنوعه بحرانی، ظرف دو سال از تصویب این آیین نامه و در بقیه مناطق تا پایان برنامه دوم به کنترل حجمی مجهز نموده و پلمپ نمایند. هزینه های نصب و نگهداری از این تجهیزات به عهده صاحبان پروانه چاهها بوده و شرکتهای آبهای منطقه ای و سازمان آب و برق

خوزستان آمار و اطلاعات آب تخلیه شده را از طریق این تجهیزات جمع‌آوری خواهند کرد.

تبصره - چنانچه بنا به تشخیص مأموران موضوع ماده (۳۰) قانون توزیع عادلانه آب مشخص شود که پلمپ کنتورهای نصب شده شکسته شده یا به نحوی آسیب دیده‌اند که میزان تخلیه آبهای زیرزمینی را با دقت مناسب تعیین نمی‌کنند، برای بار اول به صاحبان کنتورها جهت ترمیم و تعمیر مجدد، دریافت اخطار می‌شود و در صورت تکرار، نسبت به توقف بهره‌برداری تا رفع نقص و اخذ تعهد عدم تکرار از طرف مأموران سازمانهای آب منطقه‌ای یا سازمان آب و برق خوزستان اقدام خواهد شد.

ماده ۱۷- از تاریخ تصویب این آیین‌نامه در مورد اراضی زیر پوشش بهره‌برداری از جاهای عمیق و نیمه‌عمیق که روی آنها کنتور حجمی نصب شده است، حجم آب ثبت شده توسط کنتورهای نصب شده ملاک محاسبه حق‌النظاره‌ها خواهد بود. از زارعینی که حجم آب مصرفی آنها براساس کنتور مطابق الگوی مصرف بهینه آب مندرج در پروانه‌های صادر شده باشد، فقط حق‌النظاره مندرج در آیین‌نامه اجرایی قانون توزیع عادلانه آب - مصوب ۱۳۶۱ - اخذ خواهد شد. در مورد زارعینی که مصارف آنها بیش از الگوی مصرف مندرج در پروانه‌های صادر شده باشد، علاوه بر حق‌النظاره‌ها مبالغی به شرح زیر برای هزینه‌های جبرانی اخذ خواهد شد:

الف - در مناطق ممنوعه و ممنوعه بحرانی تا ده درصد (۱۰٪) الگوی مصرف بهینه آب نسبت به مازاد بر حجم تعیین شده در الگوی مصرف بهینه آب دودرصد (۲٪) و برداشت ده درصد (۱۰٪) تا حداکثر بیست و پنج درصد (۲۵٪) مصرف بهینه آب نسبت به مازاد ده درصد (۱۰٪) ارزش تولیدات اراضی تحت پوشش.
ب - در مناطق آزاد تا ده درصد (۱۰٪) الگوی مصرف بهینه آب نسبت به مازاد بر حجم تعیین شده در الگوی مصرف بهینه آب یک درصد (۱٪) و برداشت از ده درصد (۱۰٪) تا حداکثر بیست و پنج درصد (۲۵٪) الگوی مصرف بهینه آب نسبت به مازاد چهار درصد (۴٪) ارزش تولیدات اراضی تحت پوشش.

ج - در صورتی که به هر دلیلی آب تخلیه شده بیش از بیست و پنج درصد (۲۵٪) الگوی مصرف بهینه آب باشد، میزان هزینه‌های جبرانی اخذ شده توسط سازمانهای آب منطقه‌ای و سازمان آب و برق خوزستان به ازای هر پنج درصد (۵٪) مازاد بر بیست و پنج درصد (۲۵٪) یک درصد (۱٪) ارزش تولیدات اراضی تحت پوشش خواهد بود.

تبصره ۱- در مورد جاهایی که مجهز به کنتور حجمی نشده‌اند ملاک محاسبه حق‌النظاره، پروانه‌های صادر شده خواهد بود و هزینه‌های جبرانی برای مصارف مازاد بر میزان مندرج در پروانه برابر بندهای (الف)، (ب) و (ج) اخذ خواهد شد.
تبصره ۲- اخذ مبالغ مندرج در بندهای (الف)، (ب) و (ج) برای دو سال زراعی

امکان‌پذیر است و پس از آن از طرف سازمانهای آب منطقه‌ای با سازمان آب و برق خوزستان اختصار لازم برای رعایت مفاد پروانه صادر شده به دارنده پروانه داده خواهد شد و در صورت عدم رعایت، نسبت به توقف بهره‌برداری از چاه اقدام می‌شود، ادامه بهره‌برداری منوط به تسویه حساب و سپردن تعهد قانونی در مورد رعایت الگوی مصرف بهینه آب خواهد بود.

تبصره ۳- از تاریخ تصویب این آیین‌نامه صدور مجوز کف‌شکنی و یا جابجایی چاهها، تنها در صورت ارائه برنامه تبدیل و تغییر سیستم آبیاری با تأیید سازمانها و مراکز خدمات کشاورزی در استانها و مناطق، به‌نحوی که موجب افزایش بارده مصارف آب باشد عملی خواهد بود.

ماده ۱۸- صاحبان پروانه‌های چاههای عمیق و نیمه‌عمیق می‌توانند در صورت رعایت مفاد ماده (۱۱) از مزایای موضوع ماده یادشده بهره‌مند شوند.

فصل چهارم- موارد متفرقه

ماده ۱۹- وزارتخانه‌های نیرو و کشاورزی موظفند تدابیر اجرایی لازم برای سازماندهی بانکهای اطلاعاتی در زمینه جمع‌آوری و پردازش و تولید اطلاعات ناشی از عملکردهای این آیین‌نامه را اتخاذ و نسبت به مبادله اطلاعات به‌طور مستمر اقدام نمایند.

ماده ۲۰- مسؤلیت اجرایی این آیین‌نامه برحسب مورد به‌عهده سازمانهای آب منطقه‌ای یا سازمان آب و برق خوزستان یا سازمانهای کشاورزی استانها و مناطق خواهد بود.

ماده ۲۱- هزینه‌های ناشی از اجرای این آیین‌نامه که به‌عهده تولیدکنندگان کشاورزی خواهد بود در تعیین قیمت‌های تضمینی محصولات کشاورزی که هر سال به تصویب هیأت دولت می‌رسد، لحاظ خواهد شد.

ماده ۲۲- در کلیه بندها و مفاد این آیین‌نامه، در موارد مصارف آب مربوط به‌وظایف وزارت جهاد سازندگی، وزیر جهاد سازندگی و سازمانهای جهاد سازندگی استان مربوط جایگزین وزیر کشاورزی و سازمانهای کشاورزی استان خواهند شد و کمیته‌ها و کمیسیونهای موضوع این آیین‌نامه یا حضور نمایندگان وزارت نیرو، وزارت کشاورزی و وزارت جهاد سازندگی حسب مورد تشکیل خواهد شد.

ماده ۲۳- با تصویب این آیین‌نامه کلیه مقررات مغایر با مفاد آن لغو می‌شود.

ماده ۲۴- این آیین‌نامه و ضمایم آن از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا می‌باشد.

معاون اول رئیس‌جمهور - حسن حبیبی

ضمیمه شماره (۱) ضوابط محاسبه آب قابل تحویل

۱- تعاریف:

۱-۱- خالص نیاز آبی گیاه:

عبارت است از آب مورد نیاز گیاه از مرحله کاشت تا برداشت که از طریق

فرایندهای تبخیر و تعرق به مصرف می‌رسد و مقدار آن به صورت حجم آب ماهانه در واحد سطح قابل محاسبه است.

۱-۲- باران مؤثر:

عبارت است از بخشی از بارندگی ماهانه که در طول فصل زراعی نازل می‌شود و به مصرف تبخیر و تعرق گیاه می‌رسد و از خالص نیاز آبی گیاه می‌کاهد و مقدار آن به صورت حجم آب ماهانه قابل محاسبه است.

۱-۳- نیاز آبیویی خاک:

عبارت است از درصدی از آب آبیاری که برای جلوگیری از تجمع زیانبار املاح و برقراری و تثبیت تعادل املاح در خاک زراعی باید از ناحیه فعالیت ریشه‌های گیاه عبور کرده و خارج شود و مقدار آن به صورت ماهانه قابل محاسبه است.

۱-۴- خالص آب مورد نیاز در محل مصرف:

عبارت است از مجموع بندهای (۱-۱) و (۱-۳) مینای بند (۲-۱) و مقدار عددی آن به صورت حجم آب مورد نیاز ماهانه که در واحد سطح محاسبه می‌شود.

۱-۵- راندمان آبیاری در محل مصرف:

عبارت است از خالص آب مورد نیاز در محل مصرف، تقسیم بر حجم ماهانه آب تحویلی به محل مصرف به ازای هر واحد سطح، که مقدار عددی آن قابل محاسبه می‌باشد.

۱-۶- راندمان انتقال و توزیع آب:

عبارت است از حجم ماهانه آب تحویلی به محل مصرف، تقسیم بر حجم ماهانه آبی که از نقطه تأمین آب برداشت می‌شود:

۱-۷- راندمان کل آبیاری:

عبارت است از حاصلضرب راندمان آبیاری در محل مصرف (بند ۱-۵) و راندمان انتقال و توزیع آب (بند ۱-۶)

۲- روش محاسبه آب قابل تحویل:

۲-۱- مؤلفه‌های (۱-۱)، (۱-۲) و (۱-۳) از بند (۱) این ضمیمه با استفاده از نشریه شماره (۲۴) سازمان خوار و بار و کشاورزی جهانی و اطلاعات پایه برای هر محدوده آبیاری محاسبه می‌شود.

۲-۲- راندمانهای آبیاری (و یا تلفات آب در مراحل مختلف انتقال و توزیع) در درجه اول براساس اطلاعات مبتنی بر اندازه‌گیریهای محلی در محاسبات منظور خواهد شد. در صورت فقدان اطلاعات اندازه‌گیری شده، تجربیات کارشناسی و یا توصیه‌های مهندس مشاور پروژه به کار گرفته خواهد شد و در هر حال کمیته موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه، اندازه‌گیری لازم را برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز در هر منطقه آبیاری مدنظر قرار داده و برنامه‌ریزیهای مناسب را به عمل خواهد آورد.

۲-۳- آب قابل تحویل از رابطه زیر به صورت ماهانه تعیین می‌شود:

$$V = \frac{v_i \times A_i}{E}$$

در رابطه مذکور:

V = حجم آب قابل تحویل ماهانه بر حسب متر مکعب

v_i = خالص نیاز آبی محصولات مختلف بر حسب متر مکعب

A_i = سطح زیر کشت هر یک از محصولات در الگوی کشت بر حسب هکتار

E = راندمان کل آبیاری

از نتایج این محاسبات در آیین نامه به عنوان «آب قابل تحویل» یا الگوی مصرف بهینه آب کشاورزی نام برده شده است.

ضمیمه شماره ۲

شماره پرونده:
مدت اعتبار:

شماره پروانه:
تاریخ صدور:

وزارت نیرو

شرکت آب منطقه‌ای

«پروانه مصرف بهینه آب کشاورزی»

این پروانه به استناد ماده (۲۱) قانون توزیع عادلانه آب - مصوب ۱۳۶۱ - و در اجرای بند (ط) تبصره (۱۹) قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و آیین نامه اجرایی بهینه‌سازی مصرف آب کشاورزی - مصوب مورخ ۱۳۷۵/۶/۱۱ - هیأت وزیران با مشخصات زیر صادر می‌شود:

۱ - مشخصات دارنده یا دارندگان پروانه:

الف: اشخاص حقیقی:

نام و نام خانوادگی آقای نام پدر تاریخ تولد
شماره شناسنامه صادره از
به نشانی:
ب - اشخاص حقوقی نام شخصیت: شماره ثبت
نشانی:

۲- موقعیت محل تحویل آب:

استان	شهرستان	دهستان	روستا
حوزه آبریز اصلی	رودخانه اصلی	رودخانه فرعی	سردهنه
شبکه اصلی	کانال شماره	دریچه یا پرریز شماره	کد نقطه تحویل
نام دشت	مشخصات جغرافیائی نقطه تحویل: طول، عرض و ارتفاع از سطح دریا		

۳- نحوه برداشت

ثقلی یمپاژ

۴- نوع پروانه

دایم موقت مدت سال

۵- نوع تخصیص

جریانهای تنظیم شده جریان طبیعی و پایه تلفیق جریانهای پایه و

تنظیم شده

۶- مشخصات محل مصرف:

الف: جهات اریعه:

ب: مساحت اراضی هکتار

ج: درصد سهم هر یک از محصولات زیر کشت

۷- مقدار آب قابل تحویل: مطابق جدول زیر:

ماه	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	سالانه
حجم آب (میلیون متر مکعب)													
دبی (لیتر در ثانیه)													

مدیرعامل شرکت سهامی آب منطقه‌ای (یا نماینده مجاز وی)

تذکرات:

۱- وزارت نیرو مجاز است در زمان وقوع سالها و یا دوره‌های خشک که کاهش عرضه یا جیره‌بندی آب ضرورت داشته باشد تحویل آب مندرج در پروانه صادر شده را به تناسب کاهش دهد.

۲- در صورت بهبود راندمانهای آبیاری و یا تغییر نوع کشت به نحوی که موجبات کاهش قابل ملاحظه مصرف آب در هکتار فراهم شود، این پروانه به تناسب اصلاح خواهد شد.

۳- کلیه مقررات قانون توزیع عادلانه آب و آیین‌نامه‌های قانونی یاد شده و آیین‌نامه مصرف بهینه آب کشاورزی جزء لاینفک این پروانه است.

ضمیمه شماره ۳

شماره پرونده:
مدت اعتبار:

شماره پروانه:
تاریخ صدور:

وزارت نیرو

شرکت آب منطقه‌ای....

«پروانه بهره‌برداری بهینه از چاههای عمیق و نیمه عمیق»

این پروانه به استناد ماده (۳) قانون توزیع عادلانه آب - مصوب ۱۳۶۱- و در اجرای آیین‌نامه بهینه‌سازی مصرف آب کشاورزی - مصوب ۱۳۷۵/۶/۱۱ - هیأت وزیران با مشخصات زیر صادر می‌شود:

۱- مشخصات دارنده دارندگان پروانه:

الف- اشخاص حقیقی:

نام و نام خانوادگی..... نام پدر

تاریخ تولد..... شماره شناسنامه..... صادره از.....

به نشانی:.....

.....

ب- اشخاص حقوقی:

نام شخصیت:..... شماره ثبت:.....

به آدرس:.....

۲- موقعیت چاه:

استان شهرستان دهستان

مختصات جغرافیایی چاه شامل: طول جغرافیایی:

عرض جغرافیایی:

ارتفاع از سطح دریا:

۳- مشخصات چاه:

عمق چاه:

قطر لوله جدار:

قطر لوله آبده:

حداکثر قدرت مجاز موتور: کیلو وات

میزان بهره‌برداری حداکثر: لیتر در ثانیه

۴- نوع پروانه

دایم موقت مدت سال

۵- مشخصات محل مصرف آب:

الف- جهات چهارگانه:

ب- مساحت اراضی هکتار

ج- درصد سهم هر یک از محصولات زیر کشت

.....

۶- مقدار آب قابل بهره‌برداری برابر جدول زیر

ماه	تیر	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند
حجم میلیون متر مکعب							
دبی (لیتر در ثانیه)							

مدیرعامل شرکت سهامی آب منطقه‌ای (یا نماینده مجاز وی)

تذکرات:

۱- کسروکی محل چاه بایستی ضمیمه این پروانه بوده و دارنده پروانه ملزم به رعایت فواصل تعیین شده می‌باشد.

۲- در صورت بهبود راندمانهای آبیاری و یا تغییر نوع کشت، به نحوی که موجبات کاهش قابل ملاحظه مصرف آب در هر هکتار فراهم شود، این پروانه به تناسب اصلاح خواهد شد.

۳- وزارت نیرو مجاز است در زمان وقوع سالها و یا دوره‌های خشک که کاهش عرضه یا جیره‌بندی آب ضرورت داشته باشد سقف تحویل آب مندرج در پروانه صادر شده را به تناسب کاهش دهد.

۴- چاه بدون اراضی مربوط، به صورت سهام غیر قابل انتقال می‌باشد و در صورت تفکیک اراضی و واگذاری قطعات تفکیک شده میزان بهره‌برداری از چاه موضوع پروانه متناسب با مقدار اراضی باقی‌مانده و ترکیب کشت تقلیل داده خواهد شد.

۵- در صورتی که در مالکیت و رضایت شرکای مشاع در اراضی چاه تردیدی حاصل شود و یا اراضی غیر برای حفر چاه و صدور پروانه ارایه شده باشد، پروانه بی‌اثر و از درجه اعتبار ساقط است.

۶- در صورتی که چاه موضوع این پروانه در اراضی منابع ملی واقع شده باشد، دارنده این پروانه حق هیچ‌گونه اقدامی روی آن ندارد و پروانه از درجه اعتبار ساقط است.

۷- هرگاه دارنده پروانه از مقررات یادشده در متن پروانه تخلف و یا بدون اجازه وزارت نیرو پروانه خود را به دیگری منتقل یا واگذار نماید و از مقررات وزارت نیرو تخلف نماید یا در بهره‌برداری از چاه یا نصب مونور و تلمبه بیش از حد مقرر در این پروانه اقدام کند یا در غیر محل تعیین شده به حفر چاه مبادرت نماید یا از آب چاه در غیر محل مورد تعیین شده در این پروانه استفاده نماید یا آب چاه را مورد استفاده برای اراضی غیر قرار دهد یا در دستگاههای اندازه‌گیری نصب شده دستکاری نماید، برابر قوانین موضوع تحت پیگرد قرار خواهد گرفت و در صورت تکرار پروانه صادر شده لغو و از درجه اعتبار ساقط خواهد بود.

۸- کلیه مقررات قانون توزیع عادلانه آب و آیین‌نامه‌های قانونی یاد شده و آیین‌نامه مصرف بهینه آب کشاورزی جزء لاینفک این پروانه است.